EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 20.5.2020
COM(2020) 529 final

KOMISSION TIEDONANTO

Tiukennettua valvontaa koskeva päivitys - Kreikka, toukokuu 2020

{SWD(2020) 91 final}

TAUSTA

Kreikan talouskehitystä ja -politiikkaa seurataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ja asetuksen (EU) N:o 472/2013 mukaisen tiukennetun valvonnan kehyksen puitteissa[1] . Kreikkaan kohdistuvan tiukennetun valvonnan toteutuksesta annetuissa täytäntöönpanopäätöksissä [2] otetaan huomioon se, että Kreikan on toteutettava edelleen toimenpiteitä, joilla pyritään puuttumaan talous- ja rahoitusvaikeuksien todellisiin tai mahdollisiin syihin. Kreikan on myös toteutettava rakenneuudistuksia, joilla tuetaan vankkaa ja kestävää talouskasvua.

Tiukennettu valvonta muodostaa kattavan kehyksen talouden kehityksen seurannalle ja sellaisten politiikkatoimien toteuttamiselle, joita tarvitaan talouden kestävän elpymisen varmistamiseksi. Sen puitteissa arvioidaan säännöllisesti viimeaikaista talous- ja finanssialan kehitystä Kreikassa sekä seurataan valtion rahoitusehtoja ja velkakestävyysanalyysin päivityksiä. Tiukennetun valvonnan puitteissa myös arvioidaan Kreikan 22. kesäkuuta 2018 kokoontuneelle euroryhmälle antamaa yleistä sitoumusta siitä, että se jatkaa Euroopan vakausmekanismin ohjelman mukaisesti hyväksyttyjä uudistuksia, saattaa ne päätökseen sekä varmistaa, että rahoitustukiohjelmissa hyväksyttyjen tärkeiden uudistusten tavoitteet saavutetaan. Tiukennetun valvonnan puitteissa seurataan niin ikään erityissitoumusten täytäntöönpanoa. Tavoitteena on saattaa keskeiset rakenneuudistukset päätökseen sovittuihin määräaikoihin mennessä (vuoden 2022 puoliväliin asti ulottuvalla jaksolla) kuudella keskeisellä alalla, jotka ovat i) finanssipolitiikka ja julkisen talouden rakenne, ii) sosiaalipalvelut, iii) rahoitusvakaus, iv) työ- ja tuotemarkkinat, yksityistäminen ja julkishallinnon uudistus, v) Kreikan omaisuudenhoitoyhtiö (Hellenic Corporation of Assets and Participations) ja yksityistämiset sekä vi) julkishallinnon nykyaikaistaminen[3]. Tässä kertomuksessa arvioidaan kymmentä erääntynyttä erityissitoumusta aiempien sitoumusten seurantatoimien ohella.

Tämä on kuudes Kreikkaan kohdistuvaa tiukennettua valvontaa koskeva kertomus. Kertomus esitetään yhdessä talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä Kreikalle annettavien maakohtaisten suositusten ja Kreikan vuoden 2020 vakausohjelman arvioinnin kanssa. Kertomus perustuu 8. ja 23. huhtikuuta 2020 etäyhteydellä järjestetyssä tapaamisessa tehtyihin havaintoihin sekä viranomaisten kanssa käytyyn säännölliseen vuoropuheluun. Etäyhteydellä järjestetyn tarkastuskäynnin toteutti Euroopan komissio yhdessä Euroopan keskuspankin kanssa [4]. Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) osallistui tähän prosessiin ohjelman jälkiseurantapuitteidensa (Post Program Monitoring Cycle) yhteydessä, kun taas Euroopan vakausmekanismi osallistui ennakkovaroitusjärjestelmänsä puitteissa sekä Euroopan komission ja Euroopan vakausmekanismin yhteistyösuhteista 27. huhtikuuta 2018 allekirjoitetun yhteistyöpöytäkirjan mukaisesti.

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 472/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnan tiukentamisesta (EUVL L 140, 27.5.2013, s. 1).

2 Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2020/280, annettu 20 päivänä helmikuuta 2020, Kreikkaan kohdistuvan tiukennetun valvonnan jatkamisesta *(tiedoksiannettu numerolla C(2020) 901)*.

3 https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

4 EKP:n henkilöstö osallistui tarkastuskäyntiin EKP:n toimivallan mukaisesti ja tarjosi näin asiantuntemusta finanssisektoria koskevasta politiikasta ja makrotason kriittisistä kysymyksistä, kuten julkisen talouden kokonaistavoitteista, kestävyydestä ja rahoitustarpeista. Tätä käyntiä edelsi tekninen tarkastuskäynti, joka järjestettiin myös etäyhteydellä 26. maaliskuuta ja 7. huhtikuuta 2020 välisenä aikana.

Myös euroryhmä voisi hyödyntää tätä raporttia päättäessään politiikkatoimista riippuvien velkatoimenpiteiden seuraavan osion toteuttamisesta. Niiden arvo on 748 miljoonaa euroa. Näistä toimenpiteistä sovittiin euroryhmän kanssa 22. kesäkuuta 2018, ja niihin kuuluvat seuraavat: palautetaan tuotto, joka vastaa keskuspankkien hallussa olevista Kreikan valtion joukkovelkakirjoista saatavia määriä arvopaperimarkkinaohjelman ja nettorahoitusvaroja koskevan sopimuksen puitteissa sekä jätetään perimättä korkomarginaali tietyistä Euroopan rahoitusvakausvälineestä (ERVV) saaduista lainoista. Politiikkatoimista riippuvien velkatoimenpiteiden toinen erä maksettiin euroryhmän 4. joulukuuta 2019 järjestämän kokouksen jälkeen. Päätös perustui muun muassa komission 20. marraskuuta 2019 antamassa tiukennettua valvontaa koskevassa kertomuksessa esittämään arvioon niiden sitoumusten täytäntöönpanosta, jotka Kreikan oli täytettävä vuoden 2019 puoliväliin mennessä [5].

KOKONAISARVIOINTI

Koronaviruspandemia on muuttanut perusteellisesti sosiaalista ja taloudellista todellisuutta Kreikassa ja useimmissa muissa jäsenvaltioissa. Kreikan hallitus reagoi nopeasti ja aloitti jo helmikuun lopussa täytäntöönpanotoimet, joiden tarkoituksena oli rajoittaa koronaviruksen leviämistä. Muiden jäsenvaltioiden tavoin rajoittamistoimenpiteet ovat jarruttaneet merkittävästi talouden toimeliaisuutta ja vaikuttaneet suoraan tai välillisesti suureen osaan työvoimasta.

Viranomaiset ovat mukauttaneet poliittisia painopisteitään vastuullisella tavalla ja ottaneet nopeasti käyttöön suuren määrän tulotukea ja maksuvalmiustoimenpiteitä samalla kun ne ovat edelleen sitoutuneet jatkamaan uudistuksia, joilla tuetaan elpymistä pandemiaan liittyvien häiriöiden jälkeen. Välittöminä vastatoimina on otettu käyttöön useita erilaisia finanssipoliittisia toimenpiteitä, joilla tuetaan kotitalouksien tulotasoa ja paljon kysyntää menettäneitä yrityksiä. Lisäksi lisätään likviditeettiä talouteen muun muassa verolykkäyksillä ja takauksilla, joiden tukemina liikepankit voivat myöntää uusia lainoja. Hallitus on myös lisännyt huomattavasti terveydenhuoltojärjestelmän rahoitusta ja nykyaikaistanut työlainsäädäntöä lyhennetyn työajan järjestelmien helpottamiseksi.

Kreikka hyötyy myös EU:n tason tuesta. Euroopan keskuspankki on ilmoittanut 750 miljardin euron arvoisesta pandemiaan liittyvästä poikkeustilanteessa toteutettavasta osto-ohjelmasta (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP-ohjelma), johon sisältyy Kreikan valtion joukkovelkakirjalainoja. EKP on myös päättänyt lieventää tilapäisesti eurojärjestelmän vakuusvaatimuksia ja tiettyjä pankkialan sääntelyvaatimuksia luottojen saatavuuden tukemiseksi. Kreikka hyötyy myös komission aloitteesta hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla Euroopan rakenne- ja investointirahastoja pandemian torjumiseksi (koronavirusinvestointialoite), suunnitellusta tilapäisestä tuesta työttömyysriskien lieventämiseksi hätätilanteessa (SURE-väline) ja Euroopan investointipankin tuesta investointeihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi. Muuttoliikkeen hallintaa tuetaan toimintasuunnitelmalla, joka koskee välittömiä toimenpiteitä Kreikan tukemiseksi EU:n pelastuspalvelumekanismin kautta.

Kreikan viranomaiset ovat tehneet useita täydentäviä sitoumuksia useilla politiikan aloilla saadakseen uudistukset parempaan vauhtiin ja auttaakseen käynnistämään uudelleen kestävän talouden elpymisen koronaviruskriisin jälkeen. Nämä aloitteet täydentävät viranomaisten nykyisiä toimia jäljellä olevien rakenteellisten heikkouksien

[5] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip116_en.pdf.

korjaamiseksi sekä edistävät julkishallinnon parempaa toimintaa ja liiketoimintaympäristön kehittämistä. Täydentävät sitoumukset sisältävät toimia seuraavilla aloilla: i) kehitetään liiketoiminnan sääntelykehystä; ii) parannetaan ja nykyaikaistetaan henkilökohtaisen työoikeuden puitteita; iii) parannetaan oikeusjärjestelmän toimintaa; iv) lisätään siviilihenkilöstön ylimmän valintalautakunnan valmiuksia ja tehostetaan väliaikaisen henkilöstön palkkaamisen valvontaa; v) hyväksytään ja pannaan täytäntöön kansallinen liikenteen yleissuunnitelma sekä tarkistetaan kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmien hyväksymistä koskevaa säännöstöä ja jatketaan kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmien laatimista tärkeimmille kaupunkikeskuksille; vi) laaditaan kokonaisvaltainen strategia Kreikan julkisten kiinteistöjen suojelemiseksi, hallinnoimiseksi ja hyödyntämiseksi investointipainotteisesti; vii) kehitetään toteuttamisvalmis suurten infrastruktuurihankkeiden strateginen hankesuunnitelma; vii) kehitetään parannettu tuki- ja toteutusmekanismi – hankkeiden valmisteluväline – julkisen sektorin infrastruktuurihankkeiden ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien valmistelua ja täytäntöönpanoa varten, ja saatetaan se täysin toimintakykyiseksi; ix) hyväksytään uusi julkisia hankintoja koskeva strategia vuosiksi 2021–2025; x) otetaan käyttöön sähköisen terveydenhuollon hankkeita ja laajennetaan niiden käyttöalaa; xi) kehitetään terveydenhuollon kansallinen strateginen toimintakehys; xii) parannetaan terveydenhuollon suunnittelua kartoittamalla terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon tarpeita käytettävissä olevin resurssein; xiii) parannetaan koulutusjärjestelmää uudistamalla korkea-asteen ja ammatillista koulutusta ja perustamalla arviointijärjestelmä; xiv) toteutetaan digitaalisia hankkeita sähköisen hallinnon edistämiseksi; xv) toteutetaan paikkatietojen digitointihankkeita.

Raportissa todetaan, että ottaen huomioon koronaviruspandemian aiheuttamat poikkeukselliset olosuhteet Kreikka on toteuttanut tarvittavat toimet täyttääkseen vaaditut uudistussitoumuksensa. Pandemia on johtanut ennennäkemättömään talouden häiriöön ja edellyttänyt kansallisten viranomaisten kiireellisiä toimia, joita tuetaan EU:n laajuisilla aloitteilla. Sen lisäksi, että resursseja on ohjattu välittömien painopisteiden täytäntöönpanoon, koronaviruspandemian hillitsemiseksi tarvittavat rajoittamistoimenpiteet ovat vaikuttaneet myös merkittävästi uudistusten täytäntöönpanovalmiuksiin erityisesti aloilla, jotka ovat riippuvaisia työvoimavaltaisista prosesseista. Vaikutukset tuntuvat niin ikään aloilla, jotka ovat riippuvaisia ministeriöiden välisten työryhmien toiminnasta taikka lainsäädäntöön tai oikeuslaitokseen liittyvistä toimista. Kreikan viranomaisten tiivis yhteistyö instituutioiden kanssa on tervetullutta. Lisäksi voidaan hyväksyä ehdoitta niiden toimintalinjojen ensisijaisuus, joissa keskitytään koronaviruspandemian terveydellisten ja taloudellisten vaikutusten torjuntaan. Myönteistä on myös se, että Kreikan viranomaiset pyrkivät jatkamaan käynnissä olevia uudistuksia mahdollisuuksien mukaan ja ovat päättäneet edetä toisiaan täydentävillä poliittisilla sitoumuksilla. Tulevaisuudessa on tärkeää ottaa käyttöön resursseja, joilla voidaan tehostaa toimia aiemmin viivästyksiä kohdanneilla aloilla, mukaan lukien rahoitussektorin uudistukset. Näin voidaan lisätä luottamusta ja tukea kestävää elpymistä. Kreikan viranomaiset edistyvät samanaikaisesti vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävissä sitoumuksissa. Niitä arvioidaan vuoden jälkipuoliskolla yhdessä aiempien sitoumusten seurantatoimien kanssa.

TALOUDEN KEHITYS

Koronaviruspandemiasta johtuvien rajoittamistoimenpiteiden taloudelliset vaikutukset ulottuvat Kreikkaan monen eri kanavan kautta. Muiden jäsenvaltioiden tavoin kaikkien muiden kuin keskeisten yritysten sulkeminen ja työvoiman tarjontaan liittyvistä rajoittamistoimenpiteistä, jotka edellyttävät henkilöstön pysymistä kotona, johtuvat ongelmat rasittavat tavaroiden ja palvelujen tarjontaa. Samaan aikaan kysyntään ovat vaikuttaneet

kielteisesti tulonmenetykset, joita viranomaisten kiireelliset toimenpiteet ja rajalliset kulutusmahdollisuudet lieventävät vain osittain. Investoinnit vähenevät todennäköisesti myös lisääntyneen epävarmuuden sekä likviditeetin ja luotonsaannin heikkenemisen vuoksi.

Matkailu- ja alusliikennepalvelujen, jotka ovat Kreikan talouden kannalta erittäin tärkeitä aloja, odotetaan kärsivän erityisen paljon. Matkailu kärsii väistämättä matkustusrajoituksista, jotka koskevat sekä Kreikan sisäistä että ulkomailta tulevaa matkustamista. Lisäksi pandemian vaikutus on pitkäkestoisempi kuin muilla aloilla, koska keväällä tehtyjen kesäkauden varausten määrä romahti tavanomaiseen verrattuna. Myös menestyvä liikematkailusektori todennäköisesti kärsii vakavasti, koska se perustuu konferensseihin, joihin osallistuu suuri määrä ihmisiä. Merenkulku, joka on tärkeä vientiteollisuuden ala, kärsii vuonna 2020 odotettavissa olevasta maailmankaupan vähenemisestä.

Työttömyyden odotetaan kasvavan vuonna 2020, ja talouskriisi saattaa myös kääntää köyhyysasteen viimeaikaisen laskun taas nousuun. Toimenpiteet, joilla tuetaan lyhennettyä työaikaa ja palkatonta vapaata rajoittamistoimenpiteiden keston ajaksi, auttavat lieventämään talouden häiriötä. Tästä huolimatta komission kevään 2020 talousennusteen mukaan työttömyysaste on noin 20 prosenttia, kun se vuonna 2019 oli 17,3 prosenttia. Tämä kumoaa kolmen edellisen vuoden aikana saavutetun edistymisen. Itsenäisten ammatinharjoittajien ja mikroyritysten erityisen suuri osuus Kreikassa ja kausityöntekijöiden suuri määrä altistaa kotitaloudet pitkälle alhaisen tulotason jaksolle, mikä saattaa lisätä köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien ihmisten määrää huomattavasti vuonna 2020 ja sen jälkeisinä vuosina. Vuonna 2019 tämä osuus (31 %) ylitti jo selvästi euroalueen keskiarvon (21 %), mutta oli laskusuunnassa.

Erittäin alhainen öljyn hinta ja palkkojen laskupaine hidastavat inflaatiota. Laskupaineen odotetaan johtuvan tulojen vähenemisestä erityisesti palvelualoilla. Samaan aikaan öljyn hinnan lasku tasapainottaa osittain reaalituloihin kohdistuvaa vaikutusta.

Kaiken kaikkiaan Kreikan reaalisen BKT:n ennustetaan komission kevään 2020 talousennusteen perusteella supistuvan noin 10 prosenttia vuonna 2020 ja elpyvän melko voimakkaasti vuonna 2021. Tähän ennusteeseen liittyy paljon epävarmuutta. Ennusteessa oletetaan, että rajoittamistoimenpiteet poistetaan asteittain toukokuun puolivälistä alkaen, mikä rajoittaisi talouden toimeliaisuuden vähenemisen useimmilla teollisuudenaloilla vuoden toiselle neljännekselle ja matkailualaan liittyvillä aloilla kolmannelle neljännekselle. Pidemmät matkustusrajoitukset, jotka ulottuvat vuoden jälkipuoliskolle, muodostaisivat negatiivisen riskin, kun otetaan huomioon niiden vaikutus matkailualaan. Politiikkatoimien odotetaan vaimentavan taantuman syvyyttä ja tukevan BKT:n nopeaa elpymistä vuonna 2021. Ennusteeseen liittyy suurta epävarmuutta, joka riippuu rajoittamistoimenpiteiden kestosta ja pandemian etenemisestä sekä talouden häiriön vaikutuksesta potentiaaliseen tuotantoon, kotitalouksien säästämisasteeseen ja pankkien omaisuuserien laatuun.

JULKISEN TALOUDEN KEHITYS JA NÄKYMÄT

Kreikan julkisen talouden rahoitusasema oli suhteellisen suotuisa ennen kriisiä, sillä sen kassavarannot ovat huomattavat, perusylijäämä on suuri ja maan suuren julkisen velan jälleenrahoitustarpeet ovat alhaiset keskipitkällä aikavälillä. Ohjelmien aikana ja niiden jälkeen toteutetut poikkeuksellisen mittavat julkisen talouden sopeutustoimet ovat antaneet Kreikalle valmiudet selvitä koronaviruskriisistä paremmin kuin kymmenen vuotta sitten

puhjenneesta maailmanlaajuisesta finanssikriisistä. Valtion talousarvio on tuottanut useita vuosia suuria rakenteellisia ylijäämiä ja saavuttanut tai ylittänyt julkisen talouden tavoitteet. Kreikalla on myös lähes 34 miljardin euron käteisvarannot, mikä on merkittävä voimavara, kun otetaan huomioon tulonmenetykset ja poikkeukselliset menot kriisin ratkaisemiseksi.

Kreikka saavutti 3,5 prosentin perusylijäämätavoitteensa vuonna 2019. Tämä oli viides peräkkäinen vuosi, jona tavoite saavutettiin. Julkisen talouden rahoitusasema oli 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen eli selvästi yli euroalueen keskiarvon (–0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen).

Talouden suojelemiseksi ja euroryhmässä sovitun koordinoidun toimintalinjan mukaisesti viranomaiset hyväksyivät useita finanssipoliittisia toimenpiteitä. Finanssipoliittiseen toimenpidepakettiin kuuluvat muun muassa erityinen työttömyysjärjestelmä kriisistä kärsineille palkansaajille, itsenäisille ammatinharjoittajille ja yksittäisille yrityksille, takaisinmaksettavien ennakoiden maksaminen yrityksille, joiden liikevaihto on supistunut merkittävästi kriisin vuoksi, sosiaaliturvamaksujen maksaminen niiden työntekijöiden puolesta, joiden työsopimukset on keskeytetty, korkotuki pienille ja keskisuurille yrityksille myönnetyille lainoille sekä suuremmat terveydenhuoltomenot. Muita julkisen talouden toimenpiteitä ovat sosiaaliturvamaksuihin liittyvien velkojen maksamisen keskeyttäminen, alennukset ajoissa maksetuista veroveloista ja sosiaaliturvamaksuista, tilapäinen taloudellinen tuki tietyille vapaiden ammattien harjoittajille ja alkutuotantosektorille sekä joukko pienempiä toimenpiteitä.

Maaliskuussa alkaneen koronaviruspandemian lisäksi Kreikka kärsii myös uusista muuttopaineista. Kreikkaan pyrkivien maahantulijoiden määrä kasvoi 46 prosenttia vuonna 2019, ja kasvu kiihtyi vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Tukeakseen Kreikkaa ja antaakseen tunnustusta sen pyrkimyksille hallita muuttoliikekriisiä EU on luvannut antaa Kreikalle 700 miljoonaa euroa hätäapua. Muuttoliikkeeseen liittyvät menot, joita ei rahoitettu EU:n varoilla ja jotka näin ollen jätettiin tiukennetun valvonnan piiriin kuuluvan perusjäämän ulkopuolelle, olivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Näiden menojen odotetaan kasvavan 0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Viranomaiset ovat toteuttaneet toimia näiden menojen kirjaamiseksi koko julkishallinnossa ja selventäneet, että tukikelpoisiin kustannuksiin sisältyvät myös muuttoliikekriisin hallintaan osallistuvien poliisien palkat.

EU:n toimielinten päivitetyn ennusteen[6] mukaan perusjäämä kääntyy alijäämäiseksi vuonna 2020 ennen kuin se palautuu ylijäämäiseksi vuonna 2021, mutta tähän liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Tätä kertomusta laadittaessa oli saatavilla vain hyvin alustavia tietoja, jotka vahvistivat talous- ja finanssipoliittisten vaikutusten laajuuden ja vakavuuden. Kriisin ratkaisemiseksi toteutettujen toimenpiteiden lopulliset kustannukset ja niiden asteittainen lopettaminen sekä automaattisten vakauttajien täysimääräiset vaikutukset julkiseen talouteen ovat myös epävarmoja. Koska toimenpiteet lakkautetaan asteittain ja talous alkaa elpyä, perusjäämän odotetaan palautuvan ylijäämäiseksi vuonna 2021. Poikkeuksellisen suuren epävarmuuden vuoksi nykyistä arviota päivitetään syksyllä.

Kreikkaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä samoja joustojärjestelyjä kuin muihin jäsenvaltioihin. Koronaviruspandemian seurauksien vuoksi euroryhmä totesi 16. maaliskuuta 2020, että jouston täysimääräinen hyödyntäminen annetaan

[6] Julkaistu komission kevään 2020 talousennusteena: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts_en

vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisesti kaikkien jäsenvaltioiden käyttöön. Komissio yhtyi 20. maaliskuuta 2020 antamassaan tiedonannossa[7] neuvoston näkemykseen, jonka mukaan koronaviruspandemiasta johtuva vakava talouden laskusuhdanne oikeutti vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen käyttöönoton. EU:n valtiovarainministerit kannattivat tätä näkemystä 23. maaliskuuta. Yleinen poikkeuslauseke mahdollistaa tilapäisen poikkeamisen julkista taloutta koskevista vaatimuksista, mukaan lukien tiukennetun valvonnan piirissä olevat Kreikan julkisen talouden tavoitteet. Edellytyksenä kuitenkin on, että tämä ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä. Yleinen poikkeuslauseke ei keskeytä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia menettelyjä eikä Kreikan sitoumusten täyttämistä, mutta se antaa komissiolle ja neuvostolle mahdollisuuden toteuttaa tarvittavat politiikan koordinointitoimet pandemian taloudellisten seurausten lieventämiseksi.

Julkiseen talouteen kohdistuu lisäriskejä, jotka liittyvät vireillä oleviin oikeustapauksiin ja julkisen palvelun velvoitteisiin. Kuten edellisessä kertomuksessa analysoitiin, korkeimman hallinto-oikeuden odotetaan antavan vaikutuksiltaan merkittävän päätöksen eläkeläisille suoritettavista takautuvista maksuista. Julkiseen talouteen liittyvä lisäriski johtuu tapauksista, joihin viitataan julkisen kiinteistöyhtiön tehostettua valvontaa koskevassa viidennessä kertomuksessa ja joissa viimeaikaisten välitystuomioiden pätevyyttä koskeva asia on vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa. Muut julkisen talouden riskit liittyvät Kreikan postilaitoksen rakenneuudistuskustannuksiin, mukaan lukien jäljellä olevan julkisen palvelun velvoitteen mahdollinen maksaminen vuosina 2013–2020.

JULKISET INVESTOINNIT

Julkisten investointien täyden potentiaalin hyödyntäminen on edelleen prioriteetti, ja se on myös keskeinen edellytys talouden nopealle elpymiselle koronaviruskriisin jälkeen. Julkiset investoinnit jäivät vuonna 2019 alkuperäisistä suunnitelmista 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, eli edellisten vuosien kehitys jatkui. Koska käyttämättä jääneiden varojen lisäksi myös EU:n varoja käytettiin vähemmän vuonna 2019, nettovaikutus perusjäämään oli pitkälti neutraali. Investointimenojen toistuva alittuminen herättää kuitenkin huolta, koska maan investointitarpeet ovat suuret. Sen vuoksi on erittäin tärkeää hyödyntää EU:n varoja parhaalla mahdollisella tavalla ja viime kädessä saada aikaan tarvittavat kannustimet kasvun käynnistämiseksi uudelleen.

Kreikan viranomaiset ovat päättäneet toteuttaa useita keskeisiä toimia taustalla vaikuttavien puutteiden korjaamiseksi. Viranomaiset ovat laatineet etenemissuunnitelman, joka tähtää vuonna 2019 hyväksytyn kansallisen kehitysohjelman nopeaan täytäntöönpanoon. Lisäksi viranomaiset ovat sopineet perustavansa hankkeiden valmisteluvälineen ja kehittävänsä uusia hankkeita. Näiden toimenpiteiden odotetaan nopeuttavan hankkeiden valmistelua ja toteuttamista. Strategisten hankkeiden jatkumon on tarkoitus valmistua kokonaisuudessaan tammikuuhun 2021 mennessä, ja hankkeiden valmisteluväline otetaan käyttöön maaliskuussa 2021. Aikaisempien uudistusten tarkastelun perusteella viranomaisia kannustetaan myös parantamaan arkeologisten menettelyjen ja pakkolunastusmenettelyjen ennustettavuutta ja koordinointia.

Marraskuussa 2019 hyväksytyn toimintasuunnitelman, jolla pyritään tehostamaan julkisten investointien budjetin seurantaa ja ennustamista, täytäntöönpano etenee suunnitellusti. Investointibudjetti laaditaan ja toteutetaan erillään valtion ”tavanomaisesta” talousarviosta, joka ei liity investointeihin. Tämä edellyttää läpinäkyvyyttä ja tiedonkulkua

[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1590764070156&uri=CELEX%3A52020DC0123

koskevia tiukkoja vaatimuksia. Kreikka hyväksyi marraskuussa 2019 tätä asiaa koskevien puutteiden korjaamiseksi yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman, jonka täytäntöönpanoaikataulu ulottuu vuoteen 2021. Toimintasuunnitelman täytäntöönpano etenee kaiken kaikkiaan hyvin, ja viranomaisten näkemyksen mukaan koronaviruskriisistä johtuvat mahdolliset viivästykset ovat vähäisiä.

Viranomaiset ovat lisäksi tehneet EU:n toimielinten kanssa yhteistyötä, joka koskee mahdollisuutta käyttää arvopaperimarkkinaohjelman (SMP) ja nettorahoitusvaroja koskevan sopimuksen (ANFA) mukaisia tuottoja bruttomääräisten rahoitustarpeiden pienentämiseen tai muiden sovittujen investointien rahoittamiseen. Kreikan viranomaiset ovat ilmoittaneet aikovansa käyttää seuraavan käytettävissä olevan SMP-ANFA -tuottojen erän bruttomääräisten rahoitustarpeiden pienentämiseen. Euroryhmän joulukuussa 2019 antaman toimeksiannon mukaisesti EU:n toimielimet ja maan viranomaiset ovat tehneet teknistä työtä euroryhmän kesäkuussa 2018 antaman lausunnon toteuttamiseksi. Toimintalinjan seuranta jatkuu syksyllä 2020, kun edellä mainittujen julkisten investointien suunnittelun ja toteuttamisen parantamisessa on edistytty.

VEROTUS JA JULKISTEN TULOJEN HALLINNOINTI

Nopeasti leviävän koronaviruspandemian vuoksi viranomaiset eivät kyenneet saattamaan päätökseen meneillään olevaa valtakunnallista kiinteistöveron arvonmääritystä ennen kuluvan vuoden verotuskierrosta (vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus). Tämä lykkää laajemman kiinteistöverouudistuksen täytäntöönpanoa vuoteen 2021, ja sillä on vuoden 2020 tuloihin pieni alijäämää lisäävä vaikutus, joka on noin 150 miljoonaa euroa. Viranomaiset ovat sitoutuneet toteuttamaan menettelyn syksyllä, jotta kiinteistöveron arvo saataisiin vastaamaan markkinahintoja tammikuuhun 2021 mennessä.

Riippumaton julkisista tuloista vastaava viranomainen on ollut keskeisessä asemassa viranomaisten tähänastisissa pyrkimyksissä, joilla on pyritty torjumaan koronaviruspandemian taloudellisia haittoja. Riippumaton viranomainen on hallinnoinut verolykkäyksiä ja verovelkojen lyhennyksiä, luonut foorumin palautettavien ennakoiden täytäntöönpanolle ja antanut sähköisiä asuinpaikkatodistuksia helpottaakseen saarilla asuvien henkilöiden liikkumista rajoittamistoimenpiteiden käyttöönoton jälkeen.

Riippumaton viranomainen on saavuttamassa suurimman osan keskeisistä suorituskykyindikaattoreistaan vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä, ja sen henkilöstömäärä on kasvanut hitaasti tänä aikana, jääden kuitenkin selvästi tavoitteista (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus). Velkojen perintä on jatkunut vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä samaan tahtiin kuin edellisenä vuonna, kun taas uusien tarkastustapausten osuus on kasvanut. Henkilöstömäärä jatkoi kasvuaan ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja on tällä hetkellä 11 916, kun vuoden 2019 lopussa tavoitteeksi asetettiin 12 500 henkilöä.

Henkilöresursseja, tietojärjestelmiä ja asuntotarpeita koskevissa täydentävissä toimenpiteissä, joista sovittiin vuonna 2019, on edistytty vain vähän. Henkilöresurssien uudistusta koskevaa primaarilainsäädäntöä ei ole vielä annettu, ja koronaviruspandemia vaikuttaa sen täysimääräisen täytäntöönpanon aikatauluun. Tarkistettua aikataulua ei ole vielä vahvistettu. Tietotekniikkainfrastruktuurin kehittämisessä ja riippumattoman viranomaisen toimivaltuuksien selventämisessä ei ole saavutettu konkreettista edistystä. Näitä toimia on tarkoitus vauhdittaa entisestään, sillä eri tietokantojen yhteentoimivuus vahvistaisi valmiuksia

torjua verovilppiä ja helpottaisi oikea-aikaista veronkantoa. Riippumattoman viranomaisen pääkonttorin toiminnot oli tarkoitus keskittää yhteen paikkaan, mutta aiemmin nimetty rakennus on annettu toiselle julkiselle elimelle. Viranomaiset aikovat rakentaa Ateenan laitamille kaksi uutta vierekkäistä rakennusta, joihin sijoitetaan riippumaton viranomainen ja valtiovarainministeriö. Rakennusten odotetaan valmistuvan vuonna 2024.

Viranomaiset pyrkivät vahvistamaan salakuljetuksen torjuntatoimia koordinoivan operatiivisen koordinointikeskuksen toiminnallisia valmiuksia. Useissa veronkantoa ja verosäännösten noudattamista parantavissa hankkeissa on edistytty. Luonnos säännöksiksi, joilla pyritään parantamaan keskuksen valmiuksia ja hallintoa, on määrä hyväksyä toukokuun 2020 loppuun mennessä. Viranomaiset suunnittelevat tullilainsäädännön tarkistamista muun muassa tiedustelumenetelmien käytön edistämiseksi salakuljetuksen vastaisissa operaatioissa. Sähköinen laskutusjärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön heinäkuussa 2020, ja ”tiedonkeruun mallitoimistoa”, joka on saanut teknistä tukea Euroopan komissiolta, ollaan viimeistelemässä toimintakuntoon, mutta tarvittavaa henkilöstöä ei ole vielä nimetty ja siirretty.

Sosiaaliturvamaksuvelkojen perinnästä vastaava yhteinen keskus täytti velanperintätavoitteensa myös vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Lisäksi on annettu jo pitkään valmisteilla ollut säädös, jossa määritellään perintäkelvottomien velkojen luokittelu. Se on yhdenmukainen perintäkelvottomien verovelkojen luokittelun kanssa.

JULKINEN VARAINHOITO

Koronaviruspandemia on vaikeuttanut maksurästien poistamissuunnitelman täytäntöönpanoa, mutta taustalla olevien prosessien parantamisessa on edistytty. Viranomaiset ovat edelleen sitoutuneet lokakuussa 2019 laaditussa suunnitelmassa määritettyyn aikatauluun. Tammikuussa 2020 maksurästejä oli 1,3 miljardia euroa, mikä on 69 miljoonaa euroa enemmän kuin joulukuussa 2019 ja 340 miljoonaa euroa enemmän kuin rästien poistamistavoite. Viranomaiset eivät kyenneet toimittamaan täydellisiä yhdistelmätietoja tammikuun jälkeiseltä ajalta. Ne ilmoittivat, että eräillä alasektoreilla maksurästien määrä saattaa tilapäisesti kasvaa asiaan liittyvien työvoimavaltaisten prosessien keskeytymisen vuoksi. Viranomaiset ovat kuitenkin suunnitelleet kaksi toimenpidettä, joiden pitäisi kattaa 15 prosenttia maksurästien kokonaismäärästä, kun toiminta taas käynnistyy. Niillä pyritään nopeuttamaan terveydenhuoltopalvelujen tarjoajia koskevien maksurästien selvittämistä ja mahdollistamaan tiettyjen veronpalautusten välitön selvittäminen. Jotta vältettäisiin uusien maksurästien kertyminen, viranomaiset aikovat ottaa käyttöön yhdistetyn sosiaaliturvarahaston (EFKA) uuden tietotekniikkajärjestelmän nopeuttaakseen huomattavasti eläkehakemusten suman selvittämistä. Viranomaiset ovat raportoineet parannuksista terveydenhuoltoalan keskitetyissä hankinnoissa ja panneet täytäntöön suurimman osan Kreikan tilintarkastustuomioistuimen suosituksista. Myös sisäisiä tarkastuksia tehostetaan.

Yhteen tiliin perustuva valtionkassajärjestelmä on toiminnassa ja tarjoaa hyödyllisen yleiskuvan valtion kassatilanteesta samalla kun kassavirtaennustetta koskeva hanke etenee (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus). Julkisen velan hoidosta vastaava virasto, valtiovarainministeriö ja Kreikan keskuspankki pystyvät näin ollen seuraamaan lähes reaaliaikaisesti suurta osaa julkisen talouden kassavaroista ja -virroista. Kassavirtaennusteita koskeva pilottihanke, joka kattaa suurimman osan valtion käteisvaroista, toteutetaan maaliskuun 2020 strategialuonnoksen mukaisesti. Pilottihanketta hienosäädetään asteittain ja laajennetaan koskemaan yksiköitä, joiden budjetoidut menot ovat yli 50 miljoonaa euroa tammikuussa 2021. Tätä pidetään tyydyttävänä kynnysarvona ottaen

huomioon, että pilottihanke kattaa jo yksiköt, joiden hallussa on 70 prosenttia valtion kaikista käteisvaroista.

Tililuettelouudistus etenee suurin piirtein suunnitellusti (vuosien 2021 ja 2022 puoliväliin mennessä täytettävät sitoumukset), mutta sen toteuttaminen julkisia investointeja koskevassa talousarviossa on edelleen haasteellista. Koronaviruspandemia viivästytti uudistusta tukevan uuden tietotekniikkajärjestelmän hankintaprosessia, mutta koko hankkeen aikataulu ei muutu. Viranomaiset suunnittelevat tililuettelon toiminnallista luokittelua varmistaakseen johdonmukaisuuden tulosbudjetointikehyksen kanssa. Julkisten investointien talousarvion toteuttamisessa on edistytty myös tililuetteloluokitusten täytäntöönpanon osalta. Talousarvion valmistelussa sen sijaan on toistaiseksi vähemmän yksityiskohtaista luokittelua. Viranomaiset aikovat tehdä lisäparannuksia Euroopan komission teknisen tuen avulla.

Viranomaiset ovat sitoutuneet hyväksymään vuoden 2020 loppuun mennessä uuden julkisia hankintoja koskevan strategian vuosiksi 2021–2025. Näin edistetään julkisten varojen kestävämpää ja tehokkaampaa käyttöä (täydentävä sitoumus). Hyvin toimiva julkisten hankintojen järjestelmä on keskeinen tekijä investointiprosessissa, joka on ratkaisevan tärkeä koronavirusepidemian jälkeisessä elpymisessä. Hankintaprosessien heikkouksien korjaaminen voisi auttaa järkeistämään julkisia menoja, vauhdittamaan kasvua ja takaamaan kilpailukykyisen liiketoimintaympäristön. Viranomaiset ovat sopineet tarkistavansa oikeudellista kehystä ja täytäntöönpanoa asiaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaisesti.

VALTION RAHOITUS

Kreikan velanhoitotarpeet ovat tulevina vuosina vähäiset. Pandemian alkamisen jälkeen Kreikka on menestyksekkäästi laskenut liikkeeseen sekä valtion velkasitoumuksia että pitkäaikaisia joukkovelkakirjoja, mikä osoittaa, että markkinarahoitusta on jatkuvasti saatavilla. Kreikan velanhoitokustannukset vuosina 2020 ja 2021 ovat alhaiset, ja ne johtuvat pääasiassa lyhytaikaisten joukkolainojen jälleenrahoituksesta. Pitkän laskun jälkeen korkoerot Saksan valtion joukkovelkakirjoihin ovat alkaneet kasvaa kriisin edetessä. Maaliskuun puolivälissä ne olivat korkeimmillaan noin 400 peruspistettä 10 vuoden maturiteetilla, ja volatiliteetti oli suuri. Euroopan keskuspankin pandemiaan liittyvässä poikkeustilanteessa toteutettavan hätäosto-ohjelman julkistamisen ja Kreikan valtion joukkovelkakirjojen ohjelmaan sisällyttämisen jälkeen volatiliteetti väheni ja korkoero pieneni noin 200 peruspistettä. Korkoerot ovat kuitenkin kasvaneet hitaasti, ja ne olivat huhtikuun lopussa 130 peruspistettä suuremmat kuin helmikuun alin taso.

Huomattavat käteisvarannot tarjoavat puskurin likviditeettihäiriöiden vaimentamiseksi, mutta kriisin paheneminen entisestään voi johtaa rahoitustarpeiden huomattavaan kasvuun. Julkisen talouden kassavarat olivat maaliskuun 2020 lopussa noin 34 miljardia euroa, josta noin 26 miljardia euroa kuuluu valtiolle ja loput julkisyhteisöjen yksiköille. Koska velkarahoituksen tarve on vähäinen, käteisvarat ovat käytettävissä likviditeettihäiriöiden kattamiseen tulevina kuukausina. Kreikka on ilmoittanut, että se aikoo pysyä joukkovelkakirjamarkkinoilla ja hankkia lisää käteisvaroja talouskehityksen heikkenemisestä johtuvien rahoitusriskien pienentämiseksi. Suurimpana riskinä olisi pitkälle toukokuun jälkeiseen aikaan ulottuva talouden jatkuva pysähtyminen, mikä saattaisi edellyttää käteispuskurin lisäkäyttöä alkukesällä.

SOSIAALIHUOLTO

Kreikka reagoi voimakkaasti terveysuhkaan ottamalla käyttöön tiukat sosiaalista kanssakäymistä vähentävät toimenpiteet pian ensimmäisten tapausten havaitsemisen jälkeen. Kreikka asetti heti alussa etusijalle kansanterveyden ja potilasturvallisuuden sulkemalla muita kuin välttämättömiä tarvikkeita myyvät kaupat ja rajoittamalla muuta kuin välttämätöntä liikkumista. Viranomaisten on seurattava huolellisesti toimenpiteitä, joilla hillitään koronaviruksen leviämistä haavoittuviin ryhmiin, jotka ovat alttiina paitsi fyysiseen terveyteen myös toimeentuloon ja elinoloihin liittyville suuremmille riskeille.

Jo toteutetuilla rakenneuudistuksilla ja 200 miljoonan euron lisärahoituksella tuetaan terveydenhuoltojärjestelmän reagointia koronavirusepidemiaan, mutta lyhyellä aikavälillä saatetaan tarvita lisävaroja. Aiemmin hyväksytyt toimenpiteet, joiden tarkoituksena on tarjota tuloksellinen, helposti saatavilla oleva, tehokas ja kantokykyinen terveydenhuoltojärjestelmä, muun muassa ottamalla käyttöön yleinen sairausvakuutusturva, kattava perusterveydenhuollon verkosto ja keskitetyt hankinnat, ovat osoittautuneet keskeisiksi pandemian torjunnassa. Niillä varmistetaan esteetön pääsy terveydenhuoltopalveluihin sekä asianmukainen resurssien tarjonta ja varastot.

Jatkuviin sitoumuksiin kuuluva terveydenhuoltoalan menojen takaisinperintä etenee viiveellä, mikä ei kokonaan johdu vallitsevasta hätätilanteesta. Viranomaiset pyrkivät saavuttamaan alun perin sovitut tavoitteet, mutta jonkin verran viiveitä aiheutuu rajoittamistoimenpiteiden vuoksi. Jonkin verran viiveitä esiintyi kuitenkin jo ennen vallitsevaa kansanterveysuhkaa. Viranomaiset suunnittelevat toimenpiteitä takaisinperittävien määrien kasvun hillitsemiseksi, mutta suuntauksen kääntämiseksi tarvitaan todennäköisesti lisätoimenpiteitä. Tarveharkintaisten poikkeusten käyttöönotto omavastuuosuuksissa vahvistaisi potilaiden suojelua, mutta sitä ei tällä hetkellä harkita.

Perusterveydenhuollon käyttöönotto, joka oli vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus, oli keskeytettävä koronaviruspandemian vuoksi. Viranomaiset kehittävät parhaillaan terveydenhuollon etäpalvelujen kaltaisia uusia välineitä väestön suojelemiseksi. Myös vuodekapasiteettia on laajennettu yksityisen sektorin kanssa tehdyillä sopimuksilla. Viranomaiset ovat myös kaksinkertaistaneet pyrkimyksensä houkutella palvelukseen terveydenhuoltohenkilöstöä, erityisesti lääkäreitä. Uudistuksen toteuttaminen jatkuu nykyisen hätätilanteen päätyttyä. Olemassa olevia perusterveydenhuollon yksiköitä on jo otettu käyttöön pandemian torjunnassa.

Keskitetyt hankinnat (vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus) ovat käynnissä, ja niissä keskitytään terveydenhuoltojärjestelmän kiireellisiin tarpeisiin. Alueellisten hankintojen keskitetty hallinnointi tehostaa toimintaa, ja sitä voitaisiin tukea käynnistämällä uudelleen hintojen seurantakeskuksen toiminta. Säädösluonnos terveydenhuoltoalan uuden keskuselimen muuttamiseksi yksityiseksi oikeushenkilöksi on edelleen valmistelun alla, mutta hätätilanteen aikana testataan joitakin uuden järjestelmän osia.

Viranomaiset ovat päivittäneet toimintasuunnitelmaansa tavoitteenaan viimeistellä vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettäviin erityissitoumuksiin kuuluva yhdistetyn sosiaaliturvarahaston (EFKA) perustaminen. Suunnitelman tavoitteena on toteuttaa vuoden 2020 loppuun mennessä suuri digitaalinen muutos, joka johtaa uuteen operatiiviseen ja institutionaaliseen rakenteeseen. Tärkeimmät organisatoriset toimenpiteet, jotka on määrä saattaa päätökseen kesäkuun 2020 loppuun mennessä, koskevat lisäeläkerahaston (ETEAEP) sulauttamista yhdistettyyn sosiaaliturvarahastoon ja siihen kuuluvan julkisen sektorin eläkelaitoksen perustamista ja toimintavalmiuteen saattamista. Jäljellä olevat

organisaatiouudistukset ovat paikallisten tytäryhtiöiden perustaminen viljelijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille. Nämä uudistukset ovat viivästyneet koronaviruspandemian vuoksi, mutta ne on tarkoitus saada päätökseen neljän kuukauden kuluessa toiminnan käynnistämisestä.

Kreikassa on sovittu vammaisetuuksia koskevasta järjestelmästä, joka on vuoden 2019 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus. EU:n parhaista käytännöistä käydyn keskustelun seurauksena aiotaan hyväksyä uusi uudistuksia koskeva toimintatapa, jonka pohjana ovat pätevien asiantuntijoiden suorittamiin fyysisiin tarkastuksiin perustuvat toimintarajoitteiden arvioinnit. Tällaiset arvioinnit ovat laajalti käytössä muissa jäsenvaltioissa. Niiden kahtalainen tehtävä on yhtäältä arvioida etuuksien myöntämisperusteita ja toisaalta ehdottaa vammaisuutta lieventäviä ja kuntouttavia toimia. Tähän sitoumukseen kuuluvan uuden järjestelyn täytäntöönpanoa koskeva hyväksytty etenemissuunnitelma käynnistyy pilottihankkeella tammikuussa 2021.

Osana sitoumusta toteuttaa vähimmäistulojärjestelmän kaikki kolme pilaria viranomaiset ovat saattaneet päätökseen aktiivisen työmarkkinapolitiikan uutta täytäntöönpanojärjestelmää koskevan pilottihankkeen arvioinnin, joka on vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus. Lisäksi on laadittu alustavia suunnitelmia uutta mallia laajentavien pilottihankkeiden toteuttamiseksi. Maailmanpankki on arvioinut pilottihanketta Euroopan komission tarjoaman teknisen tuen yhteydessä. Arvioinnissa yksilöitiin keinoja parantaa esimerkiksi henkilöresursseihin liittyviä valmiuksia, järjestelmän käyttöönottoa, hallinnon monimutkaisuutta ja tiedonkeruuta. Näiden kokemusten perusteella viranomaiset laajentavat pilottihanketta uusille maantieteellisille alueille, joilla on erilaiset työmarkkinapiirteet, laajentavat kohderyhmää ja tehostavat tietojen keruuta ja analysointia. Näin pohjustetaan järjestelmän laajempaa käyttöönottoa.

Julkisen paikallisliikenteen tukijärjestelmän tarkistuksen osalta arviointitutkimus (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus) on viivästynyt koronaviruspandemian vuoksi, mutta lainsäädännön uudistamisen odotetaan valmistuvan joka tapauksessa syyskuun 2020 loppuun mennessä.

RAHOITUSSEKTORIN KEHITYS

Kreikan pankkisektorista on tullut vakaampi ja häiriönsietokykyisempi ohjelman päättymisen jälkeen, mutta jäljellä on edelleen vanhoja riskejä ja merkittäviä taustalla olevia haavoittuvuuksia, joita koronavirusepidemian todennäköinen merkittävä kielteinen vaikutus vahvistaa. Likviditeetti, jonka parantuminen jatkui koko vuoden 2019 ajan, on pysynyt kestävällä pohjalla. Omaisuuserien laatu parani vuonna 2019, mutta se olisi edelleen suuri haaste ilman koronaviruspandemian vaikutustakin. Kreikan pankkien pääomatilanne on pääomavaatimusten mukainen, mutta se on edelleen altis pääoman kysynnän kasvulle lähitulevaisuudessa. Pääomatilanne on myös suuresti riippuvainen valtiosta, koska laskennallisten verohyvitysten osuus pankkien pääomasta on suuri. Vuoden 2019 loppuun mennessä pankit olivat saaneet liiketoimintansa jälleen kannattavaksi. Tästä huolimattaa kannattavuus on edelleen heikko ja hataralla pohjalla. Pankkitoiminnan kannattavuus on riippuvainen luotonannon kasvusta. Se on myös altis omaisuuserien laadun uusiutuvalle heikkenemiselle ja jossain määrin valtionvelkakirjojen tuottoerojen volatiliteetille.

Järjestämättömien lainojen väheneminen nopeutui vuonna 2019, mutta niiden osuus on edelleen suuri. Järjestämättömiä lainoja oli vuoden 2019 lopussa 68,5 miljardia euroa (40,6

% asiakaslainoista). Määrä laski 13,3 miljardia euroa edellisvuodesta ja 38,7 miljardia euroa maaliskuun 2016 huippulukemista. Koska koronaviruspandemian odotetaan vaikuttavan kielteisesti järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoihin, pankkien sisäisten menettelyjen kautta tapahtuvaan lainojen uudelleenjärjestelyyn kohdistuu kasvavia paineita omaisuuserien laadun parantamiseksi. Kriisi vaikuttaa pankkien järjestämättömien lainojen vähentämisstrategioihin, joita on tarkistettava. Omaisuuserien suojaamisjärjestelmän (Hercules) täytäntöönpanoa lykätään väliaikaisesti, tosin yksi arvopaperistamistransaktio on parhaillaan viimeisteltävänä. Järjestämättömien lainojen suunniteltu myynti on myös keskeytetty. Niin ikään velkojen ulosottotoimenpiteet on väliaikaisesti keskeytetty muun muassa tuomioistuinten sulkemisen vuoksi.

Viranomaiset toteuttavat toimia, joilla tuetaan kriisistä kärsivien yritysten rahoituksen saantia ja täydennetään liikepankkien ja luotonhallinnoijien palveluja. Hallitus on antanut takauksia ja suoria avustuksia työllisyyden ja maksuvalmiuden ylläpitämiseksi taloudessa. Tällä myös tuetaan pankkialan omaisuuserien laadun ylläpitämistä pankkien ja luotonhallinnoijien vapaaehtoisesti soveltaman lainojen takaisinmaksun väliaikaisten lykkäysten jälkeen. EU:n tason valvonnan ilmoitettu joustavuus lisää osaltaan pankkien lainanantokapasiteettia. Tulevaisuudessakin omaisuuserien laatuun kohdistuvien kielteisten vaikutusten rajoittaminen mahdollisuuksien mukaan ja vanhojen järjestämättömien lainojen selvittämisen jatkaminen ovat ratkaisevassa asemassa, kun edistetään elinkelpoista luotonantoa elpymisvaiheessa.

Koronaviruspandemia on vienyt resursseja julkishallinnon kaikilla tasoilla, mikä on rajoittanut toimien edistymistä ja viivästyttänyt rahoitusalan uudistusten etenemistä. Viranomaiset ovat kuitenkin edelleen sitoutuneet yhdenmukaistamaan maksukyvyttömyyslainsäädäntöä ja parantamaan nykyisiä välineitä järjestämättömien lainojen selvittämiseksi. Tämä on hyvä asia, sillä tehokkaan maksukyvyttömyyssäännöstön merkitys korostuu koronaviruspandemian levitessä. Jäljempänä kuvattuja toimia seurataan ja arvioidaan osana finanssipolitiikan alaan kuuluvaa jatkuvaa sitoumusta.

- **Viranomaiset ovat edistyneet uuden maksukyvyttömyyssäännöstön valmistelussa.** Uuteen säännöstöön sisällytetään yritysten ja yksityishenkilöiden maksukyvyttömyysjärjestelmät. Säännöstö on määrä hyväksyä kesäkuun loppuun mennessä, ja se tulee voimaan 1. tammikuuta 2021. Vaikka säännöstön täydellinen arviointi on mahdollista vasta sitten, kun lopullinen teksti on saatavilla, viimeisimpään luonnokseen sisältyy kaivattu maksukyvyttömyyslainsäädännön nykyaikaistaminen ja yhtenäistäminen kansainvälisten parhaiden käytäntöjen pohjalta. Keskeinen edellytys säännöstön tulokselliselle soveltamiselle on asianmukainen käsittely- ja täytäntöönpanokehys sekä lainsäädännön että käytännön täytäntöönpanovalmiuksien osalta. Säännöstön luonnokseen sisältyy myös ehdotus myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelmäksi, jonka mukaan valtion omistama yksikkö voisi ostaa vaatimukset täyttävien lainanottajien ensisijaisen asunnon ja vuokrata sen takaisin velalliselle siten, että takaisinostomahdollisuus on olemassa. Heikossa asemassa olevilla vaatimukset täyttävillä lainanottajilla on oikeus saada tukea takaisin vuokratun kiinteistön vuokraan. Vaikka muissa maissa (kuten Irlannissa) on vastaavia järjestelmiä, ehdotus uhkaa johtaa julkisen sektorin merkittävään osallistumiseen kiinteistömarkkinoille ja aiheuttaa julkisen talouden riskejä, mikä edellyttää suurta varovaisuutta näiden toimintalinjojen toteuttamisessa. Ehdotettu järjestelmä herättää myös kysymyksiä täytäntöönpanokelpoisuudesta, soveltamisalan/edunsaajien kohdentamisesta ja mahdollisista päällekkäisyyksistä muiden välineiden kanssa.

- **Viranomaiset ovat säätäneet heinäkuun loppuun ulottuvasta kolmen kuukauden jatkoajasta pääasiallisten asuntojen suojajärjestelmälle, jonka oli määrä päättyä huhtikuussa.** Päätös tehtiin järjestelmän vähäisestä suosiosta huolimatta, ja siinä otettiin huomioon hakijoiden vaikeudet hakea tukea ajoissa pandemian vuoksi. Järjestelmän piiriin kuuluviin lainoihin tai tukikelpoisuusperusteisiin ei tehty muutoksia. Viranomaiset ovat myös ilmoittaneet aikovansa jatkaa tuomioistuimen ulkopuolisen järjestelyn hakuaikaa heinäkuun loppuun.

- **Jotta voitaisiin lieventää koronaviruspandemiasta taloudellisesti kärsineisiin yhteiskuntaryhmiin kohdistuvia vaikutuksia, viranomaiset ovat ilmoittaneet tilapäisestä maksuerätuesta asuntolainoille sekä kuluttaja- ja yrityslainoille, joiden vakuutena on pääasiallinen asunto.** Edellä kuvatusta maksukyvyttömyyslain mukaisesta myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelmästä erillinen mekanismi on tukikelpoisten luonnollisten henkilöiden käytettävissä. Se kattaa hoidetut lainat, laiminlyödyt järjestämättömät saamiset ja muut järjestämättömät saamiset tietyn määräpäivän perusteella. Järjestelmään voi lähettää hakemuksia kuukauden ajan 1. heinäkuuta 2020 alkaen, ja tukea voivat hakea ainoastaan pandemiasta kärsivät velalliset. Ennakkoedellytyksenä järjestelmään osallistumiselle on, että asianomaiset lainat järjestellään uudelleen pankkien ja velallisten välisellä sopimuksella. Pankit jatkavat uudelleenjärjestelytarjousta harkinnanvaraisesti. Tukikelpoisten lainojen suuren määrän vuoksi on olennaisen tärkeää ottaa käyttöön vahvat suojatoimet sen varmistamiseksi, että ainoastaan elinkelpoiset lainat järjestellään uudelleen ja että maksukuriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia lievennetään.

- **Viranomaiset ovat toimittaneet toimintasuunnitelman ja vastaavan säädösehdotuksen nopeuttaakseen kotitalouksien päätöstä odottavien maksukyvyttömyystapausten selvittämistä. Niiden määrä on lisääntynyt entisestään tuomioistuinmenettelyjen keskeyttämisen vuoksi.** Viranomaiset ovat sitoutuneet hyväksymään toimintasuunnitelman täytäntöönpanemiseksi tarvittavat säännökset toukokuun 2020 loppuun mennessä. Lisäksi sähköinen alusta, jolla voidaan aikaistaa kuulemisten järjestämistä, on luvattu ottaa käyttöön 45 päivän kuluessa lainsäädännön antamisesta.

- **Viranomaiset toteuttavat parhaillaan toimia, joita pidetään toteuttamiskelpoisina tässä vaiheessa, pannakseen täytäntöön nelivuotisen toimintasuunnitelman maksettaviksi vaadittujen takauksien jäljellä olevan huomattavan määrän selvittämiseksi.** Vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen osalta maksuvaatimusten tarkastelu ja odotettavissa olevat maksut etenivät suunnitelman mukaisesti. Sähköisen tiedostovaraston perustamista paranneltiin sekundaarilainsäädännöllä toukokuun alussa. Henkilöstön ja muiden resurssien uudelleenjärjestely on aloitettu, mutta maksuvaatimusten käsittely on hidastunut pandemiasta johtuvien rajoitusten vuoksi. Viranomaiset aikovat nopeuttaa mahdollisuuksien mukaan maksuvaatimusten käsittelyä tavoitteisiin verrattuna vuoden 2020 jälkipuoliskolla ja selvittää samalla, miten maksuaikataulua voitaisiin aikaistaa vuoteen 2023 asti. Maksuvaatimusten käsittelyn nopeuttaminen jo tänä vuonna parantaisi pankkialan likviditeettiä.

- **Sähköisten huutokauppojen toteuttaminen on pysähtynyt tuomioistuinten ja notaarivirastojen sulkemisen vuoksi, mutta työ prosessin parantamiseksi jatkuu.** Viranomaiset ovat esittäneet luonnoksen siviiliprosessilakiin tehtävistä muutoksista, joilla puututaan menettelyn esteisiin ja rajoituksiin, sekä ehdotuksia sähköisen

huutokaupan alustan käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi. Lainsäädännön laadintakomitea laatii tarvittavat lakimuutokset meneillään olevaa siviiliprosessilain tarkistusta varten. Sen on määrä saada työnsä päätökseen ja siihen liittyvä selitysmuistio laadittua syyskuun 2020 loppuun mennessä. Alkuperäinen määräaika oli maaliskuun lopussa.

Kreikan rahoitusvakausrahasto on osallistunut aloitteisiin, joiden tarkoituksena on arvioida ja seurata paremmin koronaviruspandemian vaikutuksia järjestelmän kannalta merkittävien pankkien rahoitustilanteeseen. Pandemian vuoksi rahasto on vahvistanut seurantatehtäväänsä – ja mahdollisesti myös muita tehtäviä – nykyisessä oikeudellisessa kehyksessä.

TYÖMARKKINAT

Pandemia on alkanut vaikuttaa merkittävästi työmarkkinoihin, ja viranomaiset toteuttavat useita toimenpiteitä työpaikkojen menetysten ja pidemmän aikavälin taloudellisten vahinkojen minimoimiseksi. Näitä ovat muun muassa työajan joustojen lisääminen ja erityinen vanhempainloma koulujen sulkemisen jälkeen; työnantajille asetettu väliaikainen kielto irtisanoa työntekijöitä yhdistettynä palkkatukeen niille työntekijöille, joita hallituksen määräämä toiminnan keskeyttäminen koskee (tällä hetkellä yhteensä enintään 1,7 miljoonaa yksityisen sektorin työntekijää ja 500 000 itsenäistä ammatinharjoittajaa); ja työttömyysetuuksien pidentäminen toukokuun loppuun. Viranomaiset harkitsevat myös uuden, laajemman tilapäisen lyhennetyn työajan järjestelmän käyttöönottoa, jotta yritykset voivat joustavammin mukauttaa työaikaansa. Työntekijät saavat puolestaan osittaisen korvauksen tekemättömistä työtunneista. Päätös järjestelmän täsmällisestä rakenteesta ja aikataulusta tehdään julkiselle taloudelle aiheutuvien kustannusten perusteella. Järjestelmään voidaan todennäköisesti myöntää tukea SURE-välineestä (eurooppalainen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäinen tukiväline) tai muista aloitteista (Euroopan sosiaalirahasto).

Kreikan viranomaiset ovat saaneet päätökseen pimeän työn torjuntaa koskevan vuosien 2017–2019 toimintasuunnitelman täytäntöönpanon (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus). Seuraavaksi toteutetaan seurantasuunnitelma. Toimintasuunnitelman seurantaa koskeva etenemissuunnitelma on tarkoitus hyväksyä piakkoin.

Koronaviruspandemian vuoksi viranomaiset ovat päättäneet yhteisymmärryksessä työmarkkinaosapuolten kanssa lykätä vähimmäispalkan tarkistusta kesäkuusta 2020 tammikuuhun 2021. Maailmanpankki teki vuonna 2019 alustavan arvioinnin vähimmäispalkan huomattavasta korotuksesta. Sen mukaan on vain vähän näyttöä siitä, että työllisyys ja työttömyys aloilla, joilla vähimmäispalkkaa saavien työntekijöiden osuus on suuri, olisi muuttuneet verrattuna aloihin, joilla on korkeamman palkkatason työntekijöitä. Asiaa olisi kuitenkin syytä tutkia enemmän. Tulevaisuudessa koronaviruspandemia aiheuttaa suurta epävarmuutta ja vaikeuttaa lainsäädäntökehyksessä suunnitellun kuulemisprosessin aikataulua. Kaikki prosessiin osallistuvat toimijat ovat sen vuoksi pyytäneet hallitusta lykkäämään vähimmäispalkan tarkistusta tammikuuhun 2021. Tätä voidaan pitää asianmukaisena pyyntönä.

TUOTEMARKKINAT JA KILPAILUKYKY

Viranomaiset jatkavat pyrkimyksiään parantaa talouden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä huolimatta koronaviruspandemian aiheuttamista muuttuvista painopisteistä ja vaikeuksista. Tämä on ratkaisevan tärkeää sen varmistamiseksi, että Kreikan talous selviää nykytilanteesta vahvana ja pystyy saamaan aikaan vankan ja kestävän elpymisen. Liiketoiminnan jatkuvuuden varmistamiseen pandemian aikana on väistämättä jouduttu käyttämään tarkoituksenmukaisella tavalla merkittäviä resursseja, mikä on edistänyt digitaalisen hallinnon ohjelmaa. Viranomaiset ovat sitoutuneet toteuttamaan digitaalisiin aloitteisiin liittyviä **täydentäviä toimia** keventääkseen entisestään yritysten ja kansalaisten hallinnollista taakkaa sekä lisätäkseen avoimuutta sijoittajia kohtaan maankäyttöä koskevien sääntöjen osalta. Taloudellisessa diplomatiassa painopiste on siirtynyt pandemian torjuntaan. Myös viennin edistämistoimet, kuten lyhyen ja keskipitkän aikavälin strategian valmistelu, ovat edenneet. Avainasemassa on toimien määrätietoinen täytäntöönpano, johon kuuluu muun muassa ulkoasiainministeriön vastuualueiden vahvistamista koskevan lainsäädännön nopea hyväksyminen ja ministeriöiden välisten tarvittavien hallintorakenteiden perustaminen.

Investointien lisensointia koskeva työ etenee useilla rintamilla huolimatta viiveistä, jotka johtuvat lähinnä viranomaisista riippumattomista tekijöistä. Tähän liittyvät riskit ovat kuitenkin edelleen olemassa. Yksittäisissä sitoumuksissa tapahtunut kehitys on ollut epätasaista. Investointilisenssiuudistusta tukevaa tietotekniikkajärjestelmää koskeva tarjouskilpailu, joka on vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus, viivästyy tuomioistuimen päätöksillä. Tarkastuksia koskevan puitelain täytäntöönpanossa ja menettelyjen yksinkertaistamisessa (vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävät erityissitoumukset) on edistytty muutamaa viivästystä lukuun ottamatta. Viivästykset johtuvat osittain koronaviruspandemiasta. Samaan aikaan viranomaiset pyrkivät saattamaan haittaluokituksen tarkistuksen päätökseen vuoden 2020 puoliväliin mennessä eli hyvissä ajoin ennen tämän erityissitoumuksen vuoden 2021 puoliväliin asetettua määräaikaa. Viranomaiset ovat lisäksi hyväksyneet lainsäädäntöä ympäristölupamenettelyn parantamiseksi ja laativat parhaillaan sekundaarilainsäädäntöä ulkoisten tarkastajien ja ympäristöarvioijien sertifioinnista. Tämän työn on määrä valmistua vuoden 2020 puoliväliin mennessä. Hallinnon näkökulmasta ministeriöiden välisen koordinoinnin vahvistaminen on ratkaisevan tärkeää pyrittäessä varmistamaan investointilisenssiuudistuksen kestävä täytäntöönpano kaikilla aloilla.

Liiketoimintaympäristön parantamiseksi viranomaiset toteuttavat täydentäviä toimia vähentääkseen byrokratiaa, auttaakseen laatimaan selkeät säännöt viranomaisten ja yritysten väliselle vuorovaikutukselle ja parantaakseen taloustoimien ennustettavuutta. Euroopan komission antaman teknisen tuen avulla viranomaiset pyrkivät parantamaan Kreikan suorituskykyä suhteessa Maailmanpankin Doing Business -indikaattoreihin ja samalla kartoittamaan ongelmia ja kehittämään hankkeen ulkopuolelle jääviä asiaankuuluvia näkökohtia.

Koronaviruspandemia on vaikuttanut kiinteistörekisterihankkeeseen. Vaarana on, että äskettäin päivitetty etenemissuunnitelma viivästyy edelleen, jos rajoittamistoimenpiteet jatkuvat. Useat työvaiheet etenevät, kuten esimerkiksi ylemmän johdon nimitykset, Kreikan kiinteistörekisteriviraston yritysstrategian valmistelu, arkistoinnin digitalisointistrategian tekniset eritelmät ja viiden viimeisen sopimuksen tekeminen. Erikoistuneen henkilöstön palkkaaminen on edelleen haaste, minkä vuoksi toukokuussa hyväksyttiin lainsäädäntömuutos prosessin helpottamiseksi. Alueellisten kiinteistörekisteritoimistojen avaaminen on keskeytetty. Se jatkuu, kun tilanne normalisoituu. Kaikkien jäljellä olevien metsäkarttojen julkinen esittäminen, jonka oli määrä alkaa tammikuussa 2020 ja valmistua asteittain kesäkuuhun 2020 mennessä, on jäädytetty syistä, jotka eivät liity koronaviruspandemiaan.

Tämä on huolestuttavaa, sillä viiveet karttojen lataamisessa saattavat vaikuttaa koko kiinteistökartoituksen valmistumiseen.

Koronaviruspandemia on vaikuttanut Kreikan energia-alaan, sillä öljyn ja kaasun hinnat ovat laskeneet, ja sosiaalista kanssakäymistä vähentävät toimenpiteet ovat vaikuttaneet kysyntämalleihin ja tiettyihin teknisiin hankkeisiin. Pandemia on aiheuttanut myös likviditeettiongelman markkinatoimijoille laskujen maksamisen hidastumisen vuoksi. Yksi seuraus tästä on se, että vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävän sitoumuksen mukainen tavoitemallin käyttöönotto viivästyy, koska tasehallintamarkkinoita koskevan teknisen hankkeen toteuttamisessa on ongelmia, jotka liittyvät toimeksisaajien vaikeuksiin saada henkilöstöä käyttöön rajoittamistoimenpiteiden voimassaolon aikana. Kreikka on kuitenkin edistynyt useilla aloilla, erityisesti sähkön futuurimarkkinoiden käynnistämisessä. Laskujen maksamatta jättämisen yleistyminen kuluttajamarkkinoilla on uhannut aiheuttaa energiantoimittajille likviditeettikriisin. Toistaiseksi viranomaiset ovat reagoineet toimenpiteillä, joilla pyritään helpottamaan tätä painetta markkinoita vääristämättä. Keskipitkällä aikavälillä Kreikan ruskohiilivoimaloiden käytöstä poiston aikataulu on pysynyt toistaiseksi ennallaan, ja Kreikka on ilmoittanut aikovansa panostaa mahdollisimman paljon tähän hankkeeseen. Uusiutuvia energialähteitä koskeva erityistili on myös joutunut kovan paineen alaiseksi energian ja EU:n päästökauppajärjestelmän hintojen laskun vuoksi.

Kilpailunrajoituksia korjaavan toimenpiteen yksityiskohdista keskustellaan edelleen. Tavoitteena on esittää markkinakelpoinen ehdotus, joka on keskeinen vaihe korjaustoimenpiteen toteuttamisessa ja tämän sitoumuksen täyttämisessä vuoden 2020 loppuun mennessä. Tavoitteena on toteuttaa rakenteellinen korjaustoimenpide, jolla voidaan lisätä kilpailua markkinoiden kaikilla tasoilla ja joka ei saa suosia liikaa tiettyä käyttäjäprofiilia. Näin voidaan vastata kilpailunrajoituksiin liittyvään huoleen, joka aiheutuu siitä, että julkisella energiayhtiöllä on edelleen yksinoikeus käyttää peruskuormasähkön lähteitä. Tämä keskeinen sitoumus, jota ehdotetaan vaihtoehtona yrityksen kahden ruskohiilivoimalan epäonnistuneelle käytöstä poistamiselle, on tärkeä askel markkinoiden avaamisessa kilpailulle ja uusien investointien kannustamisessa Kreikan energiakäänteen aikana.

Euroopan komissio tarkastelee parhaillaan Kreikan kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaa. Tämä ruskohiilen käytöstä poistoa koskeva kunnianhimoinen suunnitelma edellyttää uusiutuvien energialähteiden ja kaasun käytön lisäämistä sähkön korvaamiseksi sekä alueellista suunnitelmaa sosioekonomisiin haasteisiin vastaamiseksi. Tulevalla lupalainsäädännöllä, jolla pyritään parantamaan uusiutuvaan energiaan liittyvien hankkeiden perustamista ja kehittämistä, on tarkoitus edistää asiaa. Käytöstäpoistosuunnitelman onnistumisen avaintekijä on ruskohiilen jälkeinen siirtymävaihe alasta erityisen riippuvaisilla alueilla. Kreikka on perustanut ministeriöiden välisen komitean, jonka tehtävänä on laatia oikeudenmukaisen siirtymän yleissuunnitelma tämän hankkeen ohjaamiseksi EU:n oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin tuella.

Liikennealalla viranomaiset ovat hyväksyneet liikenteen kansallisen yleissuunnitelman, jota tarkennetaan seuraavaksi aluetasolla. Liikenteen kansallisen yleissuunnitelman määrittely on liikenteen kattavan suunnittelun mahdollistava edellytys tulevalla rakennerahastojen ohjelmakaudella. Sillä on ratkaiseva merkitys hankejatkumon käyttöönotossa seuraavaa ohjelmakautta varten. Viranomaiset ovat myös pyrkineet parantamaan kuljetusolosuhteita Thessalonikissa tekemällä toimilupasopimuksen alueellisen

liikenteen yhteisyrityksen (KTEL) kanssa. Viranomaiset valmistelevat myös strategista suunnitelmaa Thessalonikin metron sisällyttämiseksi tulevaan uudistukseen.

KREIKAN OMAISUUDENHOITOYHTIÖ (HELLENIC CORPORATION OF ASSETS AND PARTICIPATIONS) JA YKSITYISTÄMISET

Koronaviruspandemia on väistämättä vaikuttanut Kreikan omaisuudenhoitoyhtiön ja sen salkkuyhtiöiden toimintaan ja johtanut mukautuksiin ja/tai muutoksiin sen painopisteissä sekä Kreikan joidenkin sitoumusten aikataulussa. Samalla kun viranomaiset jatkavat tiivistä yhteistyötään omaisuudenhoitoyhtiön kanssa, päivitettyjen ministeritason ohjeiden hyväksyminen, jota tarvitaan omaisuudenhoitoyhtiön strategisen suunnitelman täytäntöönpanon jatkamiseksi (jatkuva sitoumus), sekä sen liiketoimintasuunnitelmaan kaavailtu päivitys viivästyvät, kunnes koronavirustilanne on tasaantunut. Koordinointimekanismin täytäntöönpanosta voidaan todeta, että valtio-omisteisten yritysten toimeksiannot hyväksyttiin valtioneuvoston komiteassa 12. maaliskuuta, mutta tässä vaiheessa ei ole suositeltavaa viimeistellä kutakin yritystä koskevia sitoumuslausumia. Myös tämä viivästys johtuu koronaviruspandemian aiheuttamasta epävarmuudesta. Omaisuudenhoitoyhtiö on jatkanut valtionyritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän parantamista yhtiöiden hallitusten arviointien ja nimitysten avulla. Keskeinen haaste liittyy Kreikan postin merkittäviin operatiivisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Pandemia rajoittaa myös omaisuudenhoitoyhtiön kiinteistösalkun tuoton kohentumista vuonna 2020. Tosin operatiivisten parannusten pitäisi olla edelleen mahdollisia. Ateenan olympiakeskuksen siirtämistä omaisuudenhoitoyhtiölle koskevaa teknistä työtä on jatkunut, ja tekninen neuvonantaja antoi huhtikuussa 2020 raportin.

Omaisuudenhoitoyhtiön tämänhetkinen prioriteetti on varmistaa julkisten yritysten toiminnan jatkuminen keskeisillä aloilla samoin kuin henkilöstön terveys ja turvallisuus. Sähkön, veden ja postipalvelujen keskeytymätön tarjonta on ensiarvoisen tärkeää, samoin kuin liiketoiminnan jatkuvuuden turvaaminen julkisen liikenteen järjestelmissä ja keskeisillä markkinoilla Ateenassa ja Thessalonikissa. Koronaviruspandemian kielteisten taloudellisten seurausten odotetaan olevan erityisen vakavia Ateenan kaupunkiliikenneorganisaatiolle ja Kreikan postille.

Aiempina kuukausina havaittu yksityistämisprosessin eteneminen on hidastunut koronaviruspandemian vuoksi. Pandemia vaikuttaa yksityistämisohjelman täytäntöönpanoon monin tavoin, muun muassa vaikeuttamalla potentiaalisten sijoittajien mukaan saamista, omaisuuserien arvostukseen kohdistuvilla vaikutuksilla, tarpeellisten toimien toteuttamisessa tarvittavien hallinnollisten valmiuksien heikkenemisellä ja rakennustöiden keskeytymisellä.

Pandemian aiheuttamasta yleisestä negatiivisesta kaupallisesta toimintaympäristöstä huolimatta Kreikan yksityistämisrahasto (TAIPED) edistyy liiketoimiensa kypsyttävissä toimissa. Viranomaiset tukevat rahastoa ja toteuttavat tarvittavat toimet omalta osaltaan. Tämä mahdollistaa seuraavien vaiheiden käynnistämisen asianomaisissa liiketoimissa sitten kun tilanne normalisoituu. Käynnissä olevien liiketoimien tilanne on tässä vaiheessa seuraava:

- **Hellinikon (vuoden 2018 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus):** Huolimatta viranomaisten jatkuvasta vahvasta sitoutumisesta ennakkoehtoihin, jotka mahdollistavat osakkeiden siirtämisen parhaaksi katsotulle sijoittajalle (Lamda), liiketoimen päätökseen saattaminen viivästyy kasinolupien myöntämistä koskevaan

tarjousmenettelyyn liittyvien vaikeuksien vuoksi. Sen jälkeen, kun ensimmäinen valitus oli hylätty, tarjouskilpailun hävinnyt tarjoaja esitti kumoamiskannetta ja väliaikaisia korjaavia toimienpiteitä koskevan hakemuksen korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi väliaikaisia korjaavia toimenpiteitä koskevan hakemuksen 7. toukokuuta 2020. Tämä mahdollistaa tarjouskilpailumenettelyn jatkamisen, vaikka ennen sen viimeistelyä on odotettava korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä kumoamiskanteen perusteltavuudesta. Viranomaiset jatkavat toimia jäljellä olevien avointen kysymysten ratkaisemiseksi.

- **Alimosin venesataman toimilupa (vuoden 2019 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus):** Alimosin venesatama on yksi kaakkoisen Välimeren suurimmista venesatamista, joka sijaitsee Ateenan kaakkoisella ranta-alueella. Hallituksen laki toimilupasopimuksen allekirjoittamisesta julkaistiin virallisessa lehdessä 7. huhtikuuta 2020, ja kaikki sidosryhmät allekirjoittivat toimilupasopimuksen 13. toukokuuta 2020. Liiketoimi on tarkoitus päättää 120 päivän kuluessa toimilupasopimuksen allekirjoittamisesta.

- **Hellenic Petroleum (vuoden 2019 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus):** Viranomaiset eivät ole vielä päättäneet lähestymistavasta sen jälkeen, kun ensimmäinen tarjouskilpailu raukesi vuoden 2019 puolivälissä. Rahasto harkitsee parhaillaan kaikkia vaihtoehtoja. Yhtiön markkina-arvon viimeaikaisen merkittävän laskun vuoksi rahasto katsoi kuitenkin aiheelliseksi lykätä liiketoimen käynnistämistä myöhempään ajankohtaan.

- **Ateenan kansainvälisen lentoaseman 30 prosentin osuuden myynti (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus):** Tammikuun 2020 lopussa katsottiin, että yhdeksällä sijoitusosapuolella oli kelpoisuus edetä sitovien tarjousten vaiheeseen. Pandemian vaikutusten vuoksi sitovien tarjousten jättämisen määräaikaa oli kuitenkin mukautettava, ja prosessia jatketaan tilanteen parannuttua.

- **Julkinen kaasuyhtiö – DEPA Commercial -yksikkö (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus) – DEPA Infrastructure -yksikkö (vuoden 2021 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus):** Molemmissa tarjouskilpailuissa on edistytty hyvin, ja ne ovat herättäneet suurta kiinnostusta sijoittajien keskuudessa. Yhdeksän asianomaista osapuolta toimitti kiinnostuksenilmaisuja kummassakin kansainvälisessä tarjouskilpailussa. Niiden arviointi on käynnissä, mutta kumpaakin liiketointa koskevien sitovien tarjousten vaiheen käynnistäminen viivästyy koronaviruspandemian vuoksi.

- **Egnatia (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus):** Viranomaiset ovat korostaneet olevansa sitoutuneita jatkamaan liiketointa ja toteuttaneet useita toimia huhtikuussa ja toukokuun 2020 alussa, mukaan lukien yhteisen ministeripäätöksen allekirjoittaminen toimilupasopimuksen keskeisistä osista ja hallinnolliset jatkotoimet. Tällä välin viranomaisten ja Egnatia S.A:n odotetaan panevan täytäntöön kaikki jäljellä olevat keskeneräiset toimet, jotka liittyvät siltojen turvallisiksi luokittelemista koskevien töiden määrittelyyn, tunnelien toimilupiin, kaikkien tietulliasemien rakennustöiden loppuun saattamiseen ja Egnatia S.A:n ratkaisemiin avoimiin kysymyksiin, jotka liittyvät neljää huoltoasemaa koskevaan sopimukseen, jotka eivät ole olleet voimassa vuodesta 2011 lähtien.

- **Alueelliset satamat (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus):** Pitkien viiveiden jälkeen viime kuukausina on edistytty hyvin, sillä rahasto on ollut joustava toimien tapauskohtaisessa suunnittelussa, ja neljää satamaa koskevien tarjouskilpailujen valmistelutyöt on aloitettu. Epäsuotuisan toimintaympäristön vuoksi katsottiin kuitenkin kohtuulliseksi lykätä liiketoimien käynnistämistä.

JULKISHALLINTO

Julkishallinnolla on ollut kahtalainen haaste koronaviruspandemian hoitamisessa, sillä se on johtanut viranomaisten toimia ja kohdannut samalla tiukkoja kapasiteettirajoituksia. Kaiken kaikkiaan julkishallinnon panos on mahdollistanut sen, että kansalaisten ja yritysten tarvitsemat keskeiset palvelut olleet käytettävissä lähes keskeytyksettä. Tätä on tuettu ottamalla käyttöön useita digitaalisia välineitä rajoittamistoimenpiteiden ollessa voimassa.

Viranomaiset ovat edistyneet ylemmän johdon nimityksissä ja yleisen toimintakehyksen vahvistamisessa, vaikka koronaviruspandemia on häirinnyt prosessia ja joitakin huolenaiheita on edelleen jäljellä. Julkishallinnossa on saatu päätökseen 13 uuden kansliapäällikön nimittäminen, mutta johtajien valintamenettely on keskeytetty väliaikaisesti. Viranomaiset hyväksyivät maaliskuussa 2020 säännöksiä, joilla valintamenettely ulotettiin keskushallinnosta myös paikallistasolle, mikä on hyvä asia. Lisäksi on valmisteltu lainsäädäntöä, jolla otetaan käyttöön julkisoikeudellisten yhteisöjen ylemmän johdon virkoja koskeva yhdenmukainen valintamenettely, jonka on määrä tulla voimaan syyskuussa 2020. Myönteisenä asiana voidaan pitää sitä, että siviilihenkilöstön ylimmällä valintalautakunnalla on määrä olla keskeinen rooli valintamenettelyssä. Ongelmallisempaa on se, että käynnissä olevat EU:n rakennerahastoja hallinnoivien rakenteiden valintamenettelyt (kansallinen strateginen viitekehys) eivät ole edenneet, ja suunnitteilla on tämän prosessin peruuttaminen ja uuden käynnistäminen. Tämä voisi vaikuttaa käyttöön otettujen hallinto- ja valvontajärjestelmien vakauteen ja tehokkaaseen toimintaan, ja viranomaisia kannustetaan harkitsemaan muita vaihtoehtoja.

Yleisesti ottaen henkilöresurssien hallintajärjestelmän kehittämisessä on edistytty hyvin, mukaan lukien useiden digitaalisten organisaatiokaavioiden ja työnkuvausten viimeistely (vuoden 2019 loppuun mennessä täytettävä erityissitoumus). Maaliskuun puoliväliin mennessä julkishallinnon yksiköt, jotka edustavat noin kahta kolmasosaa koko henkilöstöstä, olivat saaneet valmiiksi digitaaliset organisaatiokaaviot, ja 75 prosentissa täytetyistä toimista tehtävänkuvauksen ja toimenhaltijan välillä oli yhteys. EU:n rahoittama henkilöresurssijärjestelmän tukipalveluja koskeva tarjouskilpailu on tarkoitus käynnistää viimeistään kesäkuussa 2020. Väestölaskennan tietokannan päivitys etenee väliaikaisena ratkaisuna. Työntekijöiden vuoden 2020 liikkuvuusjakso on käynnistetty uuden lainsäädännön mukaisesti, jolla pyritään edelleen parantamaan tätä uudistusta. Erityisesti pyritään vahvistamaan liikkuvuusjärjestelyn ja vuotuisen rekrytointisuunnitelman välistä yhteyttä. Vuotta 2019 koskeva henkilökohtaisen suoriutumisen arviointisykli on viivästynyt pandemian vuoksi, mutta viranomaiset noudattavat suunnitelmiaan vahvistaa arviointikehystä ja yhdistää se kunkin ministeriön vuotuisiin toimintasuunnitelmiin ja johtajien valintamenettelyyn.

Viranomaiset ovat sitoutuneet vahvistamaan henkilöstövalintajärjestelmää päivittämällä siviilihenkilöstön ylimmän valintalautakunnan valtuutuslakiaja lisäämällä sen kokonaiskapasiteettia (täydentävä sitoumus). Uusi sitoumus sisältää tarkistetun lain, joka on määrä antaa lokakuuhun 2020 mennessä, ja yksityiskohtainen toimintasuunnitelma neuvoston organisaatiouudistusta varten viimeistellään vuoden 2020 loppuun mennessä.

Tiettyjen keskeisten toimien toteutusta seurataan vuodesta 2021 alkaen. Työ on jo aloitettu, ja useita toimintalinjoja on määritelty, mukaan lukien hakumenettely, erityiset rekrytointisäännökset (myös väliaikaisen henkilöstön osalta) ja organisatoriset kysymykset.

Viranomaiset pyrkivät jatkamaan lainsäädännön kodifiointityötä nykyisistä häiriöistä huolimatta. Kodifioinnin keskuskomitea on perustettu uudelleen, ja sillä odotetaan olevan keskeinen rooli lainsäädännön kodifiointihankkeen edistämisessä. Koronavirusepidemian vuoksi viranomaiset ovat hieman viivästyttäneet suunnitelmiaan hyväksyä uusi kodifiointilaki yhtenäistä työlainsäädäntöä varten (**vuoden 2020 puolivälin mennessä täytettävä erityissitoumus**), mutta ne ovat sitoutuneet antamaan uuden kodifiointilain syyskuuhun 2020 mennessä. Lippulaivahanketta koskeva tarjouskilpailu, joka liittyy kansallisen portaalin perustamiseen lainsäädännön kodifiointia varten (**vuoden 2022 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus**), on tarkoitus käynnistää piakkoin.

Valtion toimeenpanolain täytäntöönpano edistyy. Viranomaiset ovat ensinnäkin hyväksyneet yksityiskohtaisen lainsäädäntömenettelyä koskevan käsikirjan ja kattavan vaikutustenarvioinnin mallin, jotka on laadittu Euroopan komission teknisellä tuella. Ne ovat keskeisiä välineitä tammikuussa 2020 voimaan tulleiden hyvää lainsäädäntöä koskevien säännösten täytäntöönpanossa. Alustavien havaintojen mukaan allekirjoitusvaltuuksien siirtoa ei-poliittiselle tasolle, joka tuli voimaan helmikuussa 2020, sovelletaan tehokkaasti keskushallinnossa. Tähän sisältyy mittava uudistus julkishallinnon ytimessä. Arviolta noin 80 prosenttia kaikista kussakin ministeriössä tehdyistä päätöksistä on määrä allekirjoittaa hallinnollisella tasolla.

Vakinaisen henkilöstön palkkaamisessa noudatettiin henkilöstösuunnitelmaa vuonna 2019, ja vuoden 2020 henkilöstösuunnitelmassa noudatetaan 1:1-korvaussääntöä. Koska väliaikaisten toimihenkilöiden määrä on kasvanut jyrkästi vuodesta 2018, viranomaiset ovat sopineet uudesta täydentävästä sitoumuksesta ottaa uudelleen käyttöön väliaikaisen henkilöstön enimmäismäärä vuodesta 2021 alkaen. Vaikka väliaikaisten toimihenkilöiden määrä on laskenut vuoden 2019 puolivälin huippulukemista lähtien, se on edelleen selvästi suurempi kuin vuonna 2018, jolloin Kreikka irtautui EVM-ohjelmasta. Uuden sitoumuksen odotetaan edistävän viranomaisten pyrkimystä vahvistaa palvelukseenottomenettelyjen keskitettyä valvontaa. Sen sijaan huolta herättää hiljattain hyväksytty säännös, jonka mukaan tietyt kunnalliset yksiköt siirretään keskitetyn maksatusviranomaisen toimivallan ulkopuolelle. Meneillään olevan palkka- ja palkkiouudistuksen kolmannen ja viimeisen vaiheen kannalta on tärkeää, että keskitetyn maksuviranomaisen toimeksianto säilyy ennallaan.

OIKEUSLAITOS JA KORRUPTION TORJUNTA

Sähköisen oikeudenkäytön vahvistamishankkeen yhteydessä on edistytty jonkin verran siirtymässä oikeudellisten asiakirjojen pakolliseen sähköiseen arkistointiin ja käsittelyyn siviili- ja rikosoikeudellisissa tuomioistuimissa sekä tuomioistuinten todistusten ja päätösten sähköisessä antamisessa. Vaikka sähköinen arkistointi on tehty pakolliseksi oikeuslaitoksen hallinnollisissa yksiköissä 1. tammikuuta 2021 alkaen, se on edelleen vain osittain käytettävissä siviili- ja rikosoikeudellisissa tuomioistuimissa. Viranomaiset ovat sitoutuneet laatimaan vuoden 2020 puoliväliin mennessä toimintasuunnitelman sähköisen arkistoinnin käyttöönotosta kaikissa siviili- ja rikosoikeudellisissa tuomioistuimissa, kartoittamaan nykyistä tilannetta alueellisesti ja temaattisesti ja määrittämään aikataulun. Edellytyksenä yleiselle pakolliselle sähköiselle rekisteröinnille on se, että tuomarit, hallintotuomioistuinten henkilöstö ja oikeusalan ammattilaiset hankkivat varmennetut

digitaaliset allekirjoitukset. Viranomaiset ovat sitoutuneet toteuttamaan tähän tähtääviä toimia.

Viranomaiset julkaisivat 15. huhtikuuta 2020 pitkään odotetun yhdennetyn oikeusasioiden hallintajärjestelmän toista vaihetta koskevan tarjouspyynnön (vuoden 2020 puoliväliin mennessä täytettävä erityissitoumus). Tarjoukset on toimitettava viimeistään 26. toukokuuta 2020, ja tarjouskilpailu hankintasopimus tehdään 1. kesäkuuta 2020. Sopimusperusteinen hanke on tarkoitus saada päätökseen 36 kuukauden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta.

Pakollisen sovittelujärjestelmän voimaantulon viimeinen vaihe saatiin päätökseen maaliskuussa. Koska tuomioistuinten toiminta on keskeytetty koronaviruspandemian vuoksi, uuden järjestelmän vaikutukset ovat mitattavissa vasta myöhemmin vuonna 2020.

Viranomaiset jatkavat myös aloitetta erityisjaostojen perustamisesta siviili- ja hallintotuomioistuimiin (täydentävä sitoumus). Uudet jaostot käsittelevät erikseen määritettyjä asialuokkia, ja niissä työskentelevillä tuomareilla on asiaankuuluvaa ammattikokemusta tai akateemista pätevyyttä.

Kansallisen läpinäkyvyysviranomaisen toimintavalmiuksia lisätään asteittain, jotta se olisi täysin toimintakykyinen marraskuuhun 2020 mennessä. Kansallinen läpinäkyvyysviranomainen seuraa tiiviisti kansallisen korruptiontorjuntasuunnitelman täytäntöönpanoa. Suunnitelma on tuottanut tähän mennessä hyviä tuloksia, ja viranomainen tekee yhteistyötä Kreikan tilintarkastustuomioistuimen kanssa sisäisten valvontajärjestelmien vahvistamiseksi sekä keskus- että paikallistasolla. Läpinäkyvyysviranomainen osallistuu myös poliittisten puolueiden rahoituksen ja omaisuusilmoitusten valvontaan. Viranomaiset ovat sitoutuneet raportoimaan piakkoin poliittisten puolueiden rahoituksen institutionaalisen kehyksen tähänastisesta täytäntöönpanosta. Lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) suosituksia käsittelee erillinen valiokunta, joka ehdottaa tarvittavat muutokset lainsäädäntöön joulukuuhun 2020 mennessä.